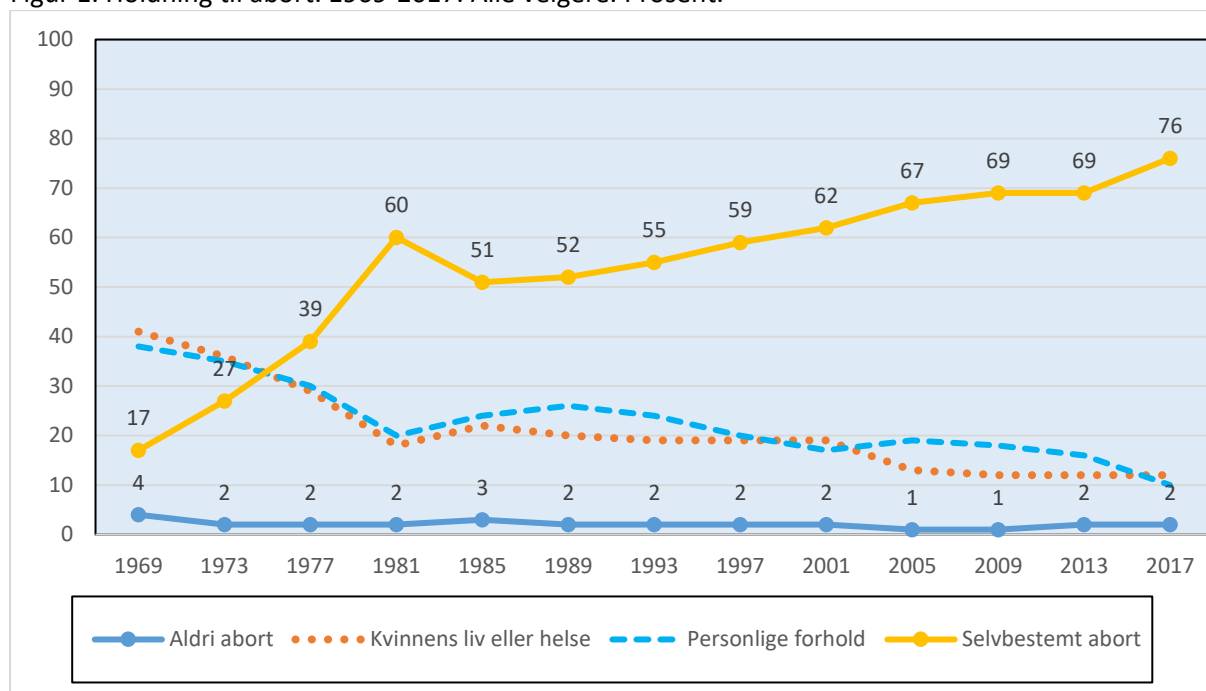

Abortspørsmålet – en viktig indikator på religiøs-sekulær orientering

Holdning til selvbestemt abort har både i Norge og andre land vært en sentral markør når det gjelder religiøse vs. sekulære verdier. Dette spørsmålet har også gjennomgått en interessant og dramatisk utvikling over tid. Ragnar Waldahl (1995:98) peker på at «Da Arbeiderpartiet i 1969 plasserte abortsaken på den politiske dagsorden, programfestet partiet et abortsyn med liten oppslutning i befolkningen». Oppslutningen om selvbestemt abort har imidlertid økt markant over tid. I Valgundersøkelsene har man stilt følgende spørsmål for å fange opp ulike syn på denne saken: «Hvilken av disse standpunktene stemmer best med din egen mening? 1) Abort bør aldri tillates, 2) Abort bør tillates bare hvis kvinnens liv eller helse er i fare, 3) Abort bør tillates hvis kvinnen på grunn av personlige forhold har meget vanskelig for å ta seg av et barn, 4) selvbestemt abort. Den enkelte kvinne må selv få bestemme om hun vil føde sitt barn.»

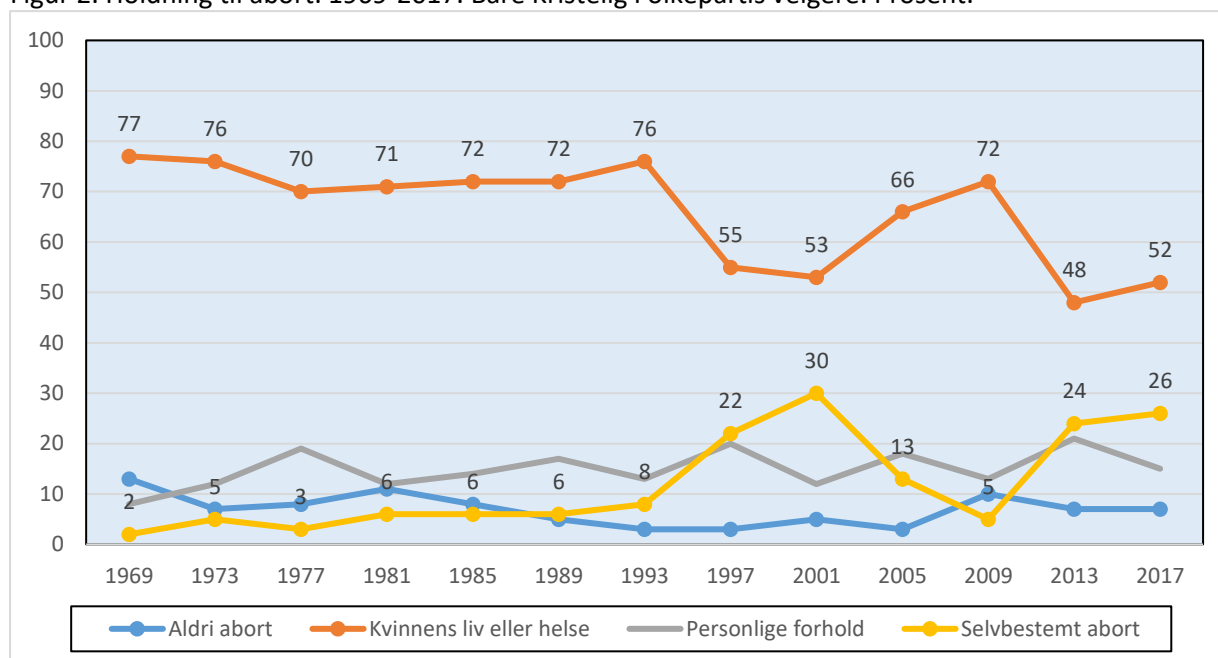
Figur 1. Holdning til abort. 1969-2017. Alle velgere. Prosent.

Figur 1 viser oppslutningen om hvert av de fire svaralternativene. Slår vi sammen dem som er for selvbestemt abort, eller som godtar abort på sosialmedisinske indikasjoner (personlige forhold) i 2017, er 86 prosent for, mens til sammen 14 prosent er mot (aldri abort eller bare hvis kvinnens liv eller helse er i fare). I 2017-undersøkelsen var abortspørsmålet ett av de stridsspørsmål nordmenn er mest enige om, i favør av selvbestemt abort.

I abortspørsmålet har Kristelig Folkeparti hatt et annet syn enn de andre partiene. Saken har også vært viktig for partiets velgere. Figur 2 viser holdningene til abortspørsmålet for Kristelig Folkepartis velgere.

Figur 2. Holdning til abort. 1969-2017. Bare Kristelig Folkepartis velgere. Prosent.

Kontrasten til velgerne er under ett er markant. Mens 86 prosent av alle velgere var for de to mest abortpositive alternativene, er det bare halvparten så mange (41 prosent) av KrFs velgere som mener det samme. Mens bare 14 prosent av alle velgere ga uttrykk for de to mest restriktive alternativene, er tilsvarende tall for KrF-velgere 59 prosent. Det dominerende synet blant KrFs velgere er imidlertid at man godtar abort hvis kvinnens liv eller helse står på spill. Over tid har imidlertid oppslutningen om dette gått ned fra nesten 80 prosent i 1969 til vel 50 prosent i 2017.

Publikasjoner fra Valgforskningsprogrammet:

- Waldahl, R. (1983). Opinion og politikk. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 24(6), 511-536.
- Waldahl, R. (1995). Kampen om det ufødte liv. Abortopinionens utvikling 1969-1993. *Sosiologisk Tidsskrift*(2), 95-112.
- Aardal, B., Bergh, J. & Haugsgjerd, A. (2019). Politiske stridsspørsmål, ideologiske dimensjoner og stemmegivning. I J. Bergh & B. Aardal (red.), *Velgere og valgkamp. En studie av stortingsvalget 2017*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.